

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE laiksi Tullin hallintolain muuttamisesta

MARIKA PAAVILAINEN, HALLITUSNEUVOS

03.12.2025

Tullin hallintolain muutos ja sen tarkoitus

- Muutoksilla
 - selkeytetään viraston johtamisjärjestelmää, tehostetaan Tullin eri yksiköiden työn yhteensovittamista ja Tullin tehtävien tuloksellista hoitamista
 - Parannetaan toimintaedellytyksiä ottaa paremmin huomioon toimintaympäristön muutokset; Tullin tehtäväkentän painotus on muuttunut, sillä on merkittävä tehtävä rikostorjunnassa sekä poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen PTR –työssä
- Tavoitteena kestävästi taloudellisesti toimiva laaja organisaatio
 - Yhteistyön sujuvoittamista tavoittelevilla ja toimintaympäristön muutosten oikea-aikaiseen huomioon ottamiseen pyrkivillä ratkaisuilla voidaan saavuttaa säästöjä, jotka todentuvat toiminnan ja talouden prosesseissa tarkemmin yksilöitävällä tavalla käytännössä pidemmällä aikavälillä.
- Uudistusta toteutetaan
 - Tullin uuden strategia toimeenpanossa; säädösmuutos tukee Tullin uuden strategian toimeenpanoa ja mahdollistaa johtamisjärjestelmän kehityksen.
- Valmistelussa ja toimeenpanossa otetaan huomioon Tullin organisaatioon kuuluvat hieman yli 2000 henkilöä

Lausuntopalautteessa esiin tulleet kysymykset

- Luonnos hallituksen esitykseksi, jonka liitteenä oli luonnos Tullin hallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta, oli laajalla lausuntokierroksella lausuntopalvelu.fi:ssä 11.7.2025 – 29.8.2025.
- Lausuntopalaute saatiin *apulaisoikeuskanslerilta ja oikeusministeriöstä, Poliisihallitukselta, Tullilta, Tullivirkamiesliitto ry:ltä ja Tulliliitto ry:ltä*
- Tullin hallintolain esitöiden (HE 145/2012 vp, s. 20) säätämisyjärjestysperusteluissa vahvistettiin **linjaus** siitä, että Tullin tarkemmasta organisaatiosta säädetään valtioneuvoston asetuksella, koska Tulli on merkittävää julkista valtaa käyttävä viranomainen.
- Nyt ehdotetaan, että Tullin sisäisestä organisoitumisesta määrätään työjärjestyksellä. *Muutosta perustellaan tehtäväkentän painotuksen muutoksella, virkojen nimittämismenettelyn yhtenäistämisellä lain tasolla, ylemmän johdon erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säätämisellä sekä sillä, että työjärjestyksellä määrittäisiin nimenomaan sisäisestä organisoitumisesta, ei tarkenneta tehtäviä.* Toimivallasta käyttää julkista valtaa säädetään vain ja ainoastaan lain tasoisissa tehtäviä koskevilla säännöksillä.
- Valmistelussa otettiin huomioon mm. tuomioistuinlain (673/2016) 19 a luvun 13 §:n säännös Tuomioistuinviraston työjärjestyksestä, jonka mukaan tarkemmat määräykset Tuomioistuinviraston toiminnasta, organisaatiosta ja henkilöstöstä sekä työskentelyn järjestämisestä ja asioiden käsittelystä virastossa annetaan työjärjestyksessä.

Tullin tehtäviin kuuluva julkisen vallan käyttö on otettu huomioon

- Tullin tehtävistä säädetään Tullin hallinnosta annetun lain 2 §:ssä sekä useissa muissa laeissa.
- Tullin virkoihin liittyvistä tehtävistä ja toimivallasta (julkisen vallan käyttö) säädetään lain tasolla, kuten *EU:n tullikodeksissa, tullilaissa, rajavartiolaissa, rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa, poliisilaissa, pakkokeinolaissa ja haastemieslaissa*
- Uudistuksessa ehdotetaan, että tehtävien vaativuus otetaan huomioon lisäksi
 - yhdenmukaistamalla Tullin nimitysmenettely, jolloin siitä säädettäisiin laissa (uusi 7 §), ja
 - Säättämällä ylimmän johdon (tulevien osastojen päälliköt joiden nimike on johtaja) pätevyysvaatimuksista lain 7 §:ssä siten kuin säädetään virkamieslain 8 § 2 momentissa (*ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito, johtamiskokemus*).

Muutokset tiiviisti 1

Lain 3 §:n säännös Tullin yksiköistä – ehdotetaan kumottavaksi

Lain 4 § Organisaation määräytyminen - muutetaan siten, että tullin organisaatio muodostuu **osastoista ja osastojen ulkopuolisista yksiköistä**

Lain 5 § Tullin työjärjestys – muutetaan siten, että **työjärjestyksessä annetaan tarkemmat määräykset Tullin sisäisestä organisoitumisesta** (Tullin organisaatiosta, sen jakautumisesta osastoihin ja osastojen ulkopuolisiin yksiköihin, tehtävien järjestämisestä niissä ja päätöksenteosta)

Lain 6 § Ratkaisuvallasta korvaa aikaisemmin pääjohtajan tehtäviä ja ratkaisuvaltaa koskevan 6 §:n

- 1 mom **uusi**: ”Pääjohtaja ratkaisee virastolle kuuluvat asiat, joita ei ole säädetty tai viraston työjärjestyksellä määrätty muun Tullin virkamiehen ratkaistavaksi
- 2 mom. **ei muutosta**: Pääjohtaja vahvistaa Tullin työjärjestyksen
- 3 mom. entinen 1 mom (**ei muutosta**): Pääjohtaja antaa Tullin toimivaltaan kuuluvat yleiset määräykset
- 4 mom. ent 3 mom (**lisätään rajaus**): Pääjohtajan otto-oikeus kuten ennenkin, lisänä rajaus eli ei voi ottaa ratkaistavakseen yksittäistä asiaa, jossa on kyse Tullin asiakkaana olevan henkilön tai oikeushenkilön oikeuksia tai velvollisuuksia koskevasta yksittäisestä asiasta tai joka liittyy valtion puhevallan käyttämiseen.

Muutokset tiiviisti 2

Lain 7 § korvaisi nykyisen 7 §:n, jossa säädetään yksikön päällikön tehtävistä ja ratkaisuvallasta.

- koskee virkaan nimittämistä ja palvelukseen ottamista sekä virkojen erityisiä kelpoisuusvaatimuksia
- säännös tukee Tullin tehtävien julkisen vallan käytön ottamista huomioon yhtenäistämällä nimitysmenettelyä säätämällä siitä lain tasolla.
- Lisäksi säädetään ylemmän johdon (osastopäälliköt) erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, joita ovat ylempi korkeakoulututkinto, tehtävän edellyttämä monipuolinen kokemus, käytännössä osoitettu johtamistaito, johtamiskokemus

Lain 9 § täsmennetään hallintokanteluiden käsittelyä ja ratkaisemista ottamalla huomioon ehdotettu organisaatio, jossa kantelu voi koskea osaston tai osaston ulkopuolisen yksikön virkamiestä tai johtajaa.

Lain 10 § Tarkemmat säännökset ja määräykset säädettäisiin yhdessä pykälässä, jolloin muodostuu selkeämpi käsitys siitä, miten Tullia edelleen ohjataan merkittäväällä tavalla myös valtioneuvoston asetuksella siitä huolimatta, että sen sisäisestä organisoitumisesta määrättäisiin jatkossa työjärjestyksellä.

Voimaantulo: 1.1.2026 jos mahdollista

- Voimaantulosäännös johtajan virkojen kelpoisuusehtojen muutoksen johdosta. Käytännössä Tullin vuonna 2025 tehdyissä johtaja -nimityksissä on jo edellytetty nyt säädettävien kelpoisuusvaatimuksen täyttämistä. Lain 7 §:n säännöstä kelpoisuusvaatimuksista sovellettaisiin lain voimaan tulon jälkeen seuraavalla johtajien nimityskierroksella.

Muutokset tiiviisti 3

- Valtiovarainministeriö pyytää, että valiokunta harkitsee hallituksen esityksen 10 § 1 momentin täydentämistä lisäämällä säännökseen valmistelussa epähuomiossa pois jäänyt neuvottelukunnan asettamista koskeva asetuksenantovaltuutus (täydennysehdotus merkitty punaisella):

10 § Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tullin henkilöstöstä, eräiden virkojen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista, **Tullin neuvottelukunnasta** sekä pääjohtajan sijaisen määräämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pääjohtajan tehtävistä.

Tullin työjärjestyksessä määrätään Tullin sisäisestä organisaatiosta ja sen jakautumisesta osastoihin ja osastojen ulkopuolisiin yksiköihin, tehtävien järjestämisestä, hallintokantelujen käsittelystä ja päätöksenteosta.

Palvelujen saatavuus, kielelliset oikeudet ja tullitoimipaikat – **ei muutoksia**

- **Palvelujen saatavuus ja kielelliset oikeudet.** Tullin hallintolain 4 §:n 2 momentin säännös palveluiden saatavuudesta ja kielellisten oikeuksien toteutumisesta säilyisi nykyisellään.
- **Tullitoimipaikat.** Myöskään 4 §:n 3 momentin säännöksiä tullitoimipaikoista ei ehdoteta muutettavaksi. Tämä tarkoittaa sitä, että
 - Tullissa on **tullitoimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa** lain 4 § 3 momentin mukaisesti;
 - **Valtakunnan maarajalla sijaitsevista tullitoimipaikoista** säädetään valtioneuvoston asetuksella (lain 4 § 3 mom).

Voimassa olevan Tullin hallinnosta annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n mukaan valtakunnan maarajalla sijaitsevat ovat Vaalimaan, Vainikkalan, Nuijamaan, Imatran, Niiralan, Kuusamon, Tornion, Kilpisjärven, Kivilompolon, Karigasniemen, Utsjoen, Raja-Joosepin, Sallan ja Vartiuksen tullitoimipaikat. Tähän ei olla ehdottamassa muutoksia.

- **Muista tullitoimipaikoista** päättää Tulli lain 4 § 3 momentin mukaisesti

Tullin voimassa olevan työjärjestyksen 2 § 3 momentin mukaan muut kuin valtakunnan maarajalla sijaitsevat tullitoimipaikat ovat Kotkan, Maarianhaminan, Eckerön ja Långnäsinsä tullitoimipaikat sekä Lentotullitoimipaikka. Tähän luetteloon ei ole tulossa muutoksia.

Voimaantulo

- *Voimaantuloajaksi ehdotetaan vuoden alkua, 1.1.2026. Tällä taattaisiin Tullille mahdollisuus ottaa käyttöön uudistettu organisaatio 1.4.2026 ja tehdä sen edellyttämät nimitykset hyvissä ajoin.*
- **Voimaantulosäännöksen** mukaan lain 7 §:n säännöstä erityisistä kelpoisuusvaatimuksista sovelletaan lain muutoksen voimaantulon jälkeen seuraavalla ensimmäisellä nimityskierroksella.